

БРОВКО О.Т., БОНДАР Н.В., ТЕРЕПА Л.О.

ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ РОЗДРІБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто порядок проведення інвентаризації товарно–матеріальних цінностей роздрібного підприємства. Звернуто увагу на основні етапи проведення інвентаризації та відображення її результатів, утворення лишків і нестач (розбіжності між даними бухгалтерського обліку); розрахунок розміру збитків. Визначено основні проблеми, які виникають під час проведення інвентаризації на підприємстві.

In these articles the order of making an inventory is considered commodity - material values of retail enterprise. Paid attention to the basic stages of making an inventory. Basic problems which arise up during making an inventory on an enterprise are certain. The results of taking of inventory are explored: formation of tailings and failings (that disagreements between information of record-keeping); calculation of size of losses.

Ринковій економіці можуть бути притаманні явища, спрямовані проти інтересів держави, суспільства і самих підприємств. Найчастіше до таких належить корисна мета діяльності, пов'язана з незаконним одержанням прибутку або приховуванням його справжнього розміру. Щоб уникнути таких явищ у процесі господарювання, підприємства повинні підлягати контролю. Одним з видів контролю є інвентаризація.

Метою даної статті є дослідження процесу проведення інвентаризація товарно – матеріальних цінностей роздрібного підприємства. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей (далі ТМЦ) проводиться для виявлення на відповідну дату фактичної наявності ТМЦ для звіряння одержаних даних із даними бухобліку.

Інвентаризацію ТМЦ проводять усі підприємства незалежно від форм власності. Згідно ч.2 ст.10 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України» частоту проведення інвентаризації на підприємстві вирішує керівник [1]. Винятки становлять лише ті випадки, коли вона обов'язкова за законодавством.

Слід зауважити що, протягом тривалого часу етапи проведення інвентаризації розглядали ряд науковців, серед них є такі як Щербина

С., Стельмах Л., Лісна І. Відповідно у їх працях розглядаються такі етапи проведення інвентаризації: підготовка, перевірка та підсумок.

Підготовчий етап передбачає розробку плану проведення інвентаризації. Відповідальність за організацію інвентаризації покладено на керівника підприємства. При недотриманні вимог чинного законодавства щодо проведення інвентаризації, до керівника і посадових осіб можуть застосовуватися адміністративні штрафи.

Перевірка включає власне етап здійснення інвентаризації. Комісія у затверженому складі починає інвентаризацію ТМЦ – з переважуванням, обмірюванням, підрахунку в порядку розміщення цінностей у приміщенні. Якщо ТМЦ зберігається у різних приміщеннях, інвентаризація проводиться послідовно за місцями зберігання для перевірки цінностей, після чого вхід до приміщення опечатується. Також комісія перевіряє документи[6].

На підсумковому етапі за наслідками проведеної інвентаризації виявляють розбіжності фактичної наявності ТМЦ з даними бухгалтерського обліку. Для цього складають порівняльні відомості із зазначенням цінностей, по яких встановлено відхилення від даних аналітичного обліку.

Проте такий автор, як Гуцаленко Л.В., у своїх роботах виділяє четвертий етап проведення інвентаризації – аналітичний. На нашу думку, він є досить важливим. Адже, під час аналітичного етапу відбувається аналіз проведеної перевірки. Аналітична частина передбачає заповнення відповідних документів за результатами проведеної перевірки. Відомо, що ТМЦ відображають в інвентаризаційних описах окремо по кожному найменуванню із зазначенням виду, групи, кількості, артикула, первісної вартості, суми зносу та суми лишків, строк корисного використання тощо. Усі дані, які накопичуються під час інвентаризації представляють загальну картину ефективності функціонування підприємства. Тому аналітика є досить важлива, для того, щоб спрогнозувати діяльність підприємства на майбутнє.

На жаль, на сьогоднішній день головною проблемою є не дотримання відповідальними особами за проведення інвентаризації вище згаданих етапів. Це пов'язано з тим що, надана інформація не є своєчасна та достовірна, оскільки зацікавлена в цьому випадку особа приховує фактичні дані.

Окрім етапів проведення інвентаризації потрібно звернути увагу на результати перевірки - лишки і недостачі, тобто розбіжності між даними бухобліку і фактичною наявністю, які комісія відображає в Акті інвентаризації

Виявлені у процесі інвентаризації надлишки запасів оприбутковуються за чистою вартістю реалізації запасів, якщо вони реалізуються, або в оцінці можливого використання запасів, якщо вони використовуються на самому підприємстві.

Якщо на підприємстві облік запасів ведеться за цінами продажу, то списанню підлягає також відповідна сума торговельної націнки(Дт285, Кт282), що за розрахунком відноситься до вартості запасів, що виявилися у нестачі або зіпсовані[2].

Згідно з Порядком №116 із змінами внесеними постановами Кабінету Міністрів України, розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення матеріальних цінностей визначається за формулою [5]:

$$Pз=[Бв*Іінф+ПДВ+Азб]*2$$

Де Pз- розмір збитку; Бв- балансова вартість; Іінф- загальний індекс інфляції; ПДВ- розмір податку на додану вартість, Азб- акцизний збір.

Отже, можна зробити висновки, що процес інвентаризації є надто важливим, оскільки саме інвентаризація сприяє виявленню недоліків у діяльності підприємства та точнішому визначенню фінансових результатів. Але на шляху інвентаризації стоять певні проблеми: недосконала законодавча база; недотримання правильності проведення перевірки; приховування фактичних даних зацікавленими особами, тощо.

Список літератури: 1. Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України» від 16.07.1999, № 996-XIV 2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів» від 10.01.2007, №2 3. Наказ Міністерства фінансів України «Про інструкцію по інвентаризації ОЗ, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів в документів та розрахунків» від 11.08.1994, №69 4. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей» від 22.01.1996, №116 5. *Гуцаленко Л.* Особливості інвентаризації ТМЦ в сільськогосподарських підприємствах//Економіка АПК 2004 №2 6. *Стельмх Л.* Інвентаризація на підприємстві//Справочник економіста 2007 №10

Поступила в редколегію 17.10.08